

**STOWARZYSZENIE
ODRA-NIEMEN**

www.odraniemen.org

Trasa 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty i Kresów Południowo-Wschodnich

Ukraina

1. Ostrówki i Wola Ostrowiecka – wsie zniszczone w rzezi wołyńskiej
Te dwie sąsiednie wsie na Wołyniu zostały wymordowane przez kureń UPA w dniu 30 sierpnia 1943 roku. Liczba ofiar w tych dwu wsiach przekroczyła 1100 osób. Wsie dzisiaj już nie istnieją. Na cmentarzu pomiędzy Ostrówkami, a Wolą Ostrowiecką znajduje się pomnik ofiar, tam bowiem spoczywają szczątki części ofiar odnalezione i wydobyte podczas ekshumacji.
2. Rymacze – kwatera żołnierzy AK na cmentarzu
Na cmentarzu w Rymaczach znajduje się kwatera żołnierzy AK z 27 WDP, poległych w bitwie pod Jagodzinem. W dniach 20-22 kwietnia 1944 roku dywizja przebijając się z okrążenia niemieckiego w okolicy wsi Jagodzin. Ostrzał z niemieckiego pociągu pancernego, podczas przejścia przez linię kolejową spowodował śmierć około 120 żołnierzy 27 WDP. Na cmentarzu w Rymaczach znajduje się pomnik oraz krzyże na grobach żołnierzy.
3. Kowel – Cmentarz na Górcie – kwatery polskich legionistów
Polskie Legiony walczyły na Wołyniu w latach 1915-1916. Ogólnie na Wołyniu w walkach z Rosjanami poległo około 2 tysiące legionistów. Część z nich spoczywa na Cmentarzu na Górcie. Znajduje się tam duża kwatera legionowa licząca 137 nagrobków.
4. Kostiuchnówka – kwatery legionistów poległych pod Kostiuchnówką
W Kostiuchnówce walki I, II i III Brygady Legionów odbyły się dwukrotnie. Pierwsze starcia to listopad 1915, jednak największa bitwa pod Kostiuchnówką to 4-6 lipca 1916 roku. Najcięższe walki stoczyła wtedy I Brygada dowodzona przez Józefa Piłsudskiego. Polacy nie dopuścili do przerwania frontu, walcząc przez trzy dni z blisko trzykrotnie liczniejszymi wojskami rosyjskimi. Na miejscu znajdują się pomniki i groby żołnierzy polskich. Osób, których szczątki leżą w Kostiuchnówce jest kilkaset.
5. Zasmyki – kwatera żołnierzy AK na cmentarzu
W latach 1943-1944 Zasmyki były jedną z największych baz samoobrony ludności polskiej na Wołyniu, miejscem koncentracji i bohaterskich walk żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej z banderowcami i Niemcami. Na cmentarzu znajduje się kwatera żołnierzy 27 WDP z 65 krzyżami.
6. Binduga – kwatera żołnierzy AK

W nieistniejącej miejscowości znajduje się krzyż poświęcony pamięci żołnierzy 27 WDP pochowanych w Bindudze. Pochowanych tam jest 33 żołnierzy AK. Krzyż znajduje się obok ruin kościoła i cmentarza.

7. Bielin – cmentarz żołnierzy AK

Wieś Bielin niedaleko Włodzimierza Wołyńskiego była przed wojną zamieszкана praktycznie wyłącznie przez Polaków. W Bielinie działała bardzo silna miejscowa samoobrona. Na cmentarzu położonym pod lasem pochowano żołnierzy 27 WDP. Znajduje się tam kilkanaście krzyży oraz tablica pamiątkowa.

8. Włodzimierz Wołyński – kwatera Polaków na Nowym Cmentarzu

Nowy Cmentarz we Włodzimierzu Wołyńskim zawiera kwaterę, na której pochowano blisko 1,5 tysiąca Polaków zamordowanych przez komunistów i nazistów w więzieniu we Włodzimierzu Wołyńskim. Na kwaterze znajduje się pomnik.

9. Lwów – Wzgórza Wuleckie – miejsce mordu polskich profesorów

Na Wzgórzach Wuleckich we Lwowie Niemcy i Ukraińcy rozstrzelali polskich profesorów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Egzekucje odbyły się w lipcu 1941 roku. Zginęło ogółem 46 osób – profesorów, członków ich rodzin i innych osób. Na Wzgórzach Wuleckich znajduje się pomnik pomordowanych profesorów.

10. Lwów – Cmentarz Orłąt Lwowskich

Cmentarz Orłąt Lwowskich to autonomiczna część Cmentarza Łyczakowskiego, na którym spoczywa blisko 3000 żołnierzy – uczestników bitwy o Lwów i Małopolskę Wschodnią w latach 1918-1920. Na cmentarzu znajduje się pomnik, kaplica oraz krzyże na grobach żołnierzy. Cmentarz nazywany jest Cmentarzem Orłąt Lwowskich, gdyż część spoczywających tam osób to Orłęta Lwowskie, czyli młodzież szkół średnich i wyższych oraz inteligencja Lwowa, którzy chwycili za broń w obronie miasta.

11. Lwów – Cmentarz Łyczakowski

Cmentarz Łyczakowski we Lwowie jest jednym z najstarszych cmentarzy w Europie. Powstał w 1786 roku. Jest również jednym z największych cmentarzy polskich na świecie. Jest na nim około 300 tysięcy grobów. Leży tu mnóstwo wybitnych postaci – polskich naukowców, artystów, polityków i duchownych. Znajduje się na nim piękna kwatera Powstańców Listopadowych z blisko 50 grobami – choć na cmentarzu spoczywa łącznie blisko 200 Powstańców Listopadowych. Ale tu również znajduje się kwatera Powstańców Styczniowych – 230 grobów na górcie. A na cmentarzu spoczywa oprócz kwatery na górcie ponad 400 Powstańców Styczniowych. Jest bardzo wiele miejsc pamięci i pomników do uczczenia.